

Insights for growth

Als groeiadviseurs brengen wij u elk kwartaal nieuwe inzichten over financiële en fiscaal-juridische topics

Editie maart 2021

Pagina

Accountancy & Business Process Solutions

Coöperatieve vennootschappen: praktische regelingen voor de omzetting van kapitaal in inbreng 2

Tax

Covid-19 - Uitbreiding ondersteuningsmaatregelen btw 6

Effectentaks 2.0: taks op het verantwoord sparen 8

De wederopbouwreserve - Steun om er na de pandemie weer bovenop te komen 10

Zakelijke rechten in beweging 12

Legal

De Handels- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en het VK -
Het einde van de Brexit-saga? 14

Telewerken ten tijde van Covid-19: nieuwe CAO nr. 149 legt de regels vast 17

Coöperatieve vennootschappen: praktische regelingen voor de omzetting van kapitaal in inbreng

Naar het voorbeeld van de naamloze vennootschap kwalificeert het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen (hierna ‘het nieuwe Wetboek’) de coöperatieve vennootschap voortaan als een ‘vennootschap zonder kapitaal’. De omzetting van het kapitaal van coöperatieve vennootschappen die op de datum van inwerkingtreding van het nieuwe Wetboek bestaan, kan echter worden uitgesteld. Hierna geven wij u een praktisch overzicht.

Nieuwe definitie van een coöperatieve vennootschap

In het nieuwe Wetboek wordt een coöperatieve vennootschap nu gedefinieerd als een vennootschap die als voornaamste doel heeft aan de behoeften van haar aandeelhouders dan wel derde belanghebbende partijen te voldoen en/of hun economische en sociale activiteiten te ontwikkelen, onder meer door met hen overeenkomsten te sluiten over de levering van goederen, de verrichting van diensten of de uitvoering van werken in het kader van de activiteit die de coöperatieve vennootschap uitoefent of laat uitoefenen.

Het coöperatieve aspect is dus nu een essentiële voorwaarde die bewezen moet worden, waarbij het enige doel van de vennootschap is te voldoen aan specifieke behoeften van de aandeelhouders door middel van een coöperatief model.

Geen automatische overgang van de vorm van een coöperatieve vennootschap met (on)bepaalde aansprakelijkheid naar de vorm van een coöperatieve vennootschap

Gezien de nieuwe definitie van de coöperatieve vennootschap wijken veel coöperatieve vennootschappen met beperkte of onbeperkte aansprakelijkheid die onder het oude regime zijn opgericht, in hun feitelijke activiteit af van het nu opgelegde coöperatieve model.

Op grond van de overgangsbepalingen waarin is voorzien wanneer het nieuwe Wetboek in werking treedt, kunnen zich dus **drie soorten gevallen** voordoen:

1. Ofwel voldoet de voormalige coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid aan de definitie van een coöperatieve vennootschap op basis van het nieuwe Wetboek.
2. Ofwel voldoet de vroegere coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid niet aan de definitie van een coöperatieve vennootschap volgens het nieuwe Wetboek.
3. Ofwel gaat het om een voormalige coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid.

Wat zijn de praktische gevolgen?

1. Coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid die voldoet aan de definitie van een coöperatieve vennootschap

Deze vennootschappen worden **van rechtswege omgevormd tot coöperatieve vennootschap**. De dwingende bepalingen die voor dit soort vennootschappen gelden, zijn voortaan op hen van toepassing, **uiterlijk met ingang van 1 januari 2020** indien niet eerder een opt-in was uitgevoerd.

Naar analogie van de behandeling van besloten vennootschappen die thans als vennootschappen zonder kapitaal worden erkend, zullen ook het volgestorte deel van het vaste kapitaal en de wettelijke reserve van deze nieuwe coöperatieve vennootschappen op de datum van toepassing van de bepalingen van het nieuwe Wetboek moeten worden omgezet in onbeschikbaar eigen vermogen.

Het vaste deel van het kapitaal wordt dan namelijk overgeboekt van rekening '111 Onbeschikbare inbreng buiten kapitaal en wettelijke reserve' naar rekening '1311 Statutair onbeschikbare reserves'. Het niet-volgestorte gedeelte van het vaste deel van het kapitaal zal logischerwijs worden omgevormd in een eigen vermogensrekening gewijd aan 'niet-opgevraagde inbrengen'.

Wat het variabele gedeelte van het kapitaal betreft, heeft de wet tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen geen enkel specifieke wettelijke regeling voorzien. Daarom zal dit variabele deel van het kapitaal, behoudens andersluidende statutaire bepaling, in principe beschikbaar zijn en dus geboekt worden op de rekening '110 Beschikbare inbreng buiten kapitaal'. Het niet-volgestorte deel van het variabele deel van het kapitaal zal logischerwijs worden omgevormd in een eigen vermogensrekening gewijd aan 'niet-opgevraagde inbrengen'.

Het voorgaande kan dus als volgt worden samengevat:

Omvorming van het vaste deel van het kapitaal

100 Geplaatst kapitaal – Vast gedeelte
111901 Niet-opgevraagde andere onbeschikbare inbreng buiten kapitaal
aan 1119 Andere onbeschikbare inbreng buiten kapitaal
aan 101 Niet-opgevraagd kapitaal – Vast gedeelte

Omvorming van het variabele deel van het kapitaal

100 Geplaatst kapitaal – Variabel gedeelte
110901 Niet-opgevraagde andere beschikbare inbreng buiten kapitaal
aan 1109 Andere beschikbare inbreng buiten kapitaal
aan 101 Niet-opgevraagd kapitaal – Variabel gedeelte

Omvorming van de wettelijke reserve

130 Wettelijke reserves
aan 1311 Statutair onbeschikbare reserves

2. Coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid die niet voldoet aan de definitie van een coöperatieve vennootschap

Deze vennootschappen **worden niet van rechtswege omgevormd** tot coöperatieve vennootschappen en **de bepalingen van het oude Wetboek van vennootschappen** inzake coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid **blijven van toepassing**. Deze bepalingen moeten echter worden vergeleken met die welke verplicht zijn voor de nieuwe besloten vennootschappen. Deze laatste dwingende bepalingen zullen **vanaf 1 januari 2020** van toepassing zijn indien zij afwijken van de eerstgenoemde.

Dit geldt voor alle dwingende bepalingen die van toepassing zijn op besloten vennootschappen, met uitzondering van 'Boek 2, Titel 7 Geschillenregeling' en 'Boek 5, artikel 5:1, Titel 5 Het vermogen van de vennootschap en Titel 6 Uittreding en uitsluiting lastens het vennootschapsvermogen' van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen.

Deze coöperatieve vennootschappen zullen dus **geen andere keuze hebben dan zich vóór 31 december 2023 om te vormen tot een andere, door het nieuwe Wetboek erkende rechtsvorm**, hetgeen ten overstaan van een notaris moet gebeuren, aangezien deze omvorming ook een wijziging van de statuten impliceert.

De wetgever heeft echter tijdelijk voorzien in een vereenvoudiging van de procedure in geval van omvorming tot een besloten vennootschap, aangezien niet langer vereist is dat het bestuursorgaan vooraf een verklaring opstelt waarin een stand van zaken wordt opgemaakt van de actieve en passieve situatie van de vennootschap, en

evenmin dat het desbetreffende verslag wordt opgesteld door de commissaris of door een gecertificeerde accountant.

Indien de vennootschap tegen die tijd niet op vrijwillige basis is omgevormd, zal zij op 1 januari 2024 van rechtswege worden omgevormd in een besloten vennootschap en het bestuursorgaan moet dan uiterlijk op 30 juni 2024 een algemene vergadering bijeenroepen, met op de agenda de aanpassing van de statuten aan de nieuwe rechtsvorm.

Wat de omvorming van het vaste en het variabele deel van het kapitaal betreft, deze kan dus ten vroegste plaatsvinden bij de bekendmaking van de wijziging van de statuten in het geval van een vervroegde omvorming van de vroegere coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid en ten laatste op 1 januari 2024.

Zoals hierboven beschreven, zijn de vroegere bepalingen van het Wetboek van vennootschappen immers tijdelijk nog van toepassing op de samenstellende delen van zijn kapitaal. Zij zal dus tijdens deze overgangsfase als vennootschap met kapitaal blijven gelden.

Zodra de omvorming tot een besloten vennootschap is voltooid, zal het kapitaal worden omgezet volgens dezelfde boekingen als voor de vennootschappen die onder het eerste hierboven geanalyseerde geval ressorteren.

Indien de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid kiest voor de omvorming tot een nieuwe naamloze vennootschap, die ook een vennootschap met kapitaal is in de zin van het nieuwe Wetboek, dan blijven het kapitaal en de wettelijke reserve bestaan.

3. Coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid

Net zoals voor het vorige geval worden deze vennootschappen niet van rechtswege omgevormd tot coöperatieve vennootschappen en de bepalingen van het oude Wetboek van vennootschappen inzake coöperatieve vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid blijven van toepassing. Deze bepalingen moeten echter worden vergeleken met die welke verplicht zijn voor de nieuwe vennootschappen onder firma. Deze laatste dwingende bepalingen zullen vanaf 1 januari 2020 van toepassing zijn indien zij afwijken van de eerstgenoemde.

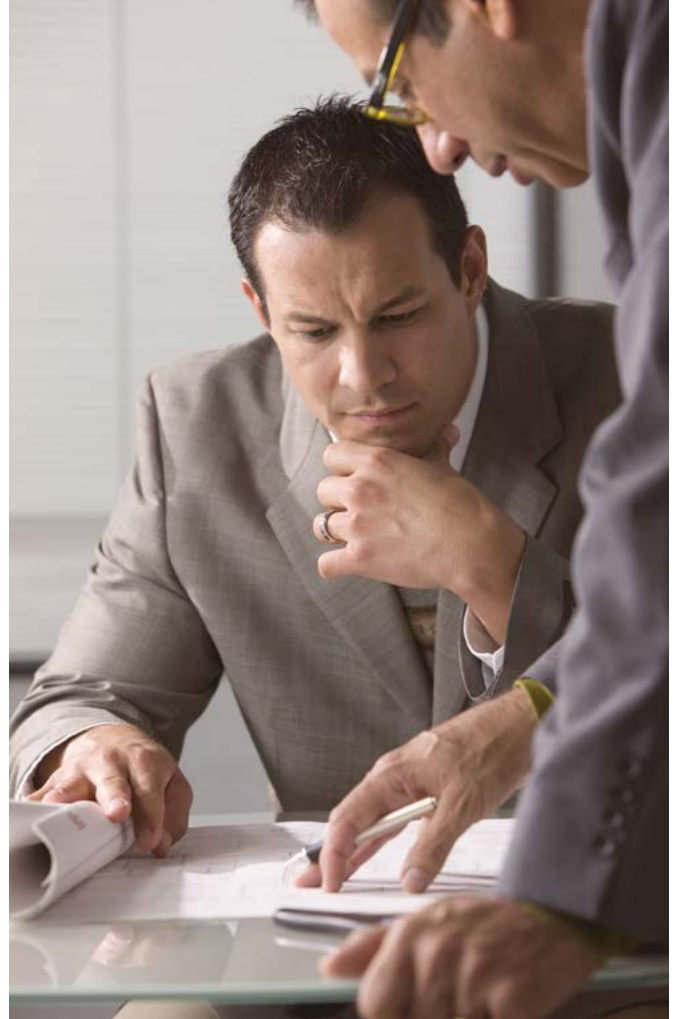
Bijgevolg zullen ook deze coöperatieve vennootschappen geen andere keuze hebben dan zich **vóór 31 december 2023 om te vormen tot een andere rechtsvorm die door het nieuwe Wetboek wordt erkend**. Indien zij kiezen voor een omvorming tot een vennootschap onder firma, zal deze omvorming geschieden zonder dat de gebruikelijke omvormingsprocedure van het vennootschapsrecht moet worden gevolgd.

Als de vennootschap tegen die tijd niet vrijwillig is omgevormd, zal zij op 1 januari 2024 van rechtswege worden omgezet in een vennootschap onder firma en zal de raad van bestuur uiterlijk op 30 juni 2024 een algemene vergadering moeten bijeenroepen, waar de aanpassing van de statuten aan de nieuwe rechtsvorm op de agenda zal staan.

Wat de behandeling van het eigen vermogen betreft, legt de wetgeving geen specifieke regels op. Er zal dus verwezen worden naar de statuten van de vennootschap. Daarom geldt voor zowel het volgestorte als het niet-volgestorte deel:

- indien de statutaire bepalingen stellen dat de inbrengen onbeschikbaar zijn, moeten deze geboekt worden op de rekening '111 Onbeschikbare inbreng buiten kapitaal'
- indien de wettelijke bepalingen niet stellen dat de inbrengen onbeschikbaar zijn, moeten zij geboekt worden op rekening '110 Beschikbare inbreng buiten kapitaal'.

Het niet-volgestorte deel van het kapitaal zal uiteraard op een specifieke subrekening 'niet-opgevraagde inbrengen' gepresenteerd worden.

Het voorgaande kan dus als volgt worden samengevat:

Indien de statutaire bepalingen stellen dat de inbrengen onbeschikbaar zijn

100	Geplaatst kapitaal
111901	Niet-opgevraagde andere onbeschikbare inbreng buiten kapitaal
aan 1119	Andere onbeschikbare inbreng buiten kapitaal
aan 101	Niet-opgevraagd kapitaal

Indien de statutaire bepalingen niet stellen dat de inbrengen onbeschikbaar zijn

100	Geplaatst kapitaal
110901	Niet-opgevraagde andere beschikbare inbreng buiten kapitaal
aan 1109	Andere beschikbare inbreng buiten kapitaal
aan 101	Niet-opgevraagd kapitaal

Sébastien Gatellier
sebastien.gatellier@be.gt.com

Covid-19 - Uitbreiding ondersteuningsmaatregelen btw

De Federale regering heeft recent een nieuw pakket aan steunmaatregelen gelanceerd om de impact van de coronacrisis op gezinnen en bedrijven in te dijken. Dit pakket omvat ook een reeks maatregelen op het vlak van btw ter verbetering van de cashflow van belastingplichtigen. Bepaalde maatregelen zijn structureel (definitief), andere maatregelen gelden (voorlopig) voor een beperkte periode.

Welke maatregelen zijn definitief?

Afschaffing decembervoorschot voor btw (en bedrijfsvoorheffing)

Belastingplichtigen waren in het verleden verplicht tegen 24 december van elk kalenderjaar een voorschot te betalen op de belasting die verschuldigd was over de transacties van het vierde kwartaal (kwartaalaangevers) of december (maandaangevers), het zogenaamde 'decembervoorschot'. Dit betaalde voorschot kon dan later verrekend worden met een toekomstig verschuldigd btw-bedrag. Deze voorfinanciering had een belangrijke impact op de liquiditeit van ondernemingen.

In het kader van de eerste reeks Covid-19 steunmaatregelen, werd de betaling van het btw-decembervoorschot voor het jaar 2020 reeds geschrapt. Recent heeft de Minister van Financiën beslist om enerzijds het regime van het btw-decembervoorschot structureel af te schaffen naar de toekomst toe en om dit anderzijds uit te breiden naar het voorschot inzake bedrijfsvoorheffing.

Harmonisering teruggave btw: verlaging minimumdrempels

De drempels voor teruggaven van btw-tegoeden via een btw-aangifte verschillen momenteel van de drempels die gelden voor teruggaafverzoeken ingediend door buitenlandse belastingplichtigen zonder Belgische btw-registratie.

Om in aanmerking te komen voor teruggaaf van een btw-tegoed via een btw-aangifte, moet het tegoed een bepaald minimumbedrag bereiken:

- €245 voor maandindieners met vergunning (of starters met versnelde teruggave) of voor alle belastingplichtigen bij aanvraag in het laatste tijdvak
- €615 voor kwartaalindieners en €1.485 voor maandindieners voor aanvragen in één van de overige drie aangiftetijdvakken.

Voor buitenlandse Europese ondernemingen die geen Belgisch btw-nummer hebben en de opgelopen Belgische btw dienen terug te vragen via een teruggaafverzoek in de EU-Lidstaat van vestiging, gelden evenwel lagere drempelbedragen, met name €400 voor de eerste drie kwartalen en €50 voor het laatste tijdvak of een geheel jaar.

Om de liquiditeit van de ondernemingen te ondersteunen en binnenlandse belastingplichtigen gelijk te behandelen als buitenlandse belastingplichtigen, worden de drempelbedragen voor teruggave van btw gelijkgeschakeld. Hierdoor kan voortaan ook voor kleinere bedragen de teruggave van een tegoed reeds worden gevraagd via een periodieke btw-aangifte. Het bedrag voor maandelijkse teruggaaf en voor het laatste aangiftetijdvak van het jaar wordt geharmoniseerd naar €50 (in plaats van €245). Het driemaandelijke drempelbedrag voor de periodieke btw-aangiften wordt geharmoniseerd op €400 (in plaats van €615 of €1.485).

Welke maatregelen zijn tijdelijk?

Lagere nalatigheidsinteressen voor btw (en douane- en accijnsrechten)

De regering heeft beslist om de tarieven voor nalatigheids- en moratoriuminteressen in de btw (en douane- en accijnsrechten) te aligneren met die in de inkomstenbelastingen. Dat wil zeggen dat het tarief drastisch zal dalen van 9,6% tot respectievelijk 4 en 2% per jaar.

Ook de hoge btw-boete voor laattijdige btw-afdracht zal gemilderd worden en dalen van 15% naar 10%.

Beide aanpassingen gelden énkél voor het tweede kwartaal van 2021.

Versoepeling methodes btw-af trek op autokosten

In België geldt een btw-af trekbeperking voor gemengd gebruikte bedrijfswagens (en gerelateerde autokosten). Zo is de btw-af trek voor normale personenwagens beperkt tot het beroepsgebruik en een maximum van 50%.

Met betrekking tot de kosten voor de gratis ter beschikking gestelde bedrijfswagen moet de werkgever één van de volgende drie methoden toepassen om het beroepsgebruik en aldus de overeenkomstig toegelaten btw-af trek te bepalen:

- **Methode 1:** het werkelijk beroepsgebruik waarbij een rittenadministratie per vervoermiddel wordt bijgehouden (manueel of geautomatiseerd)
- **Methode 2:** het semi-forfait waarbij het percentage privégebruik wordt berekend aan de hand van een formule waarbij het woon-werkverkeer (beschouwd als privé-gebruik) forfaitair op 200 dagen wordt geschat en de uitkomst afhankelijk is van het totaal aantal gereden kilometers
- **Methode 3:** het algemeen forfait van 35% btw-af trek.

Een van de negatieve effecten van de Covid-19 maatregelen zoals de lockdown en de enorme toename in telewerk, is dat de meeste bedrijfswagens significant minder kilometers hebben afgelegd in 2020. Vennootschappen die opteeden voor methode 2 (het semi-forfait), die gebaseerd is op het aantal gereden kilometers, worden daardoor geconfronteerd met een plotse daling in het percentage beroepsgebruik waardoor het aftrekbaar percentage zelfs onder het algemeen forfait van 35% zakte.

In antwoord op een vraag van de heer Joy Donné, heeft de minister van Financiën Vincent Van Peteghem te kennen gegeven bereid te zijn om aan de uitzonderlijke omstandigheden voor het kalenderjaar 2020 tegemoet te komen. De btw-belastingplichtigen die gebruikmaken van de semi-forfaitaire methode, mogen hun recht op aftrek voor 2020 ook uitoefenen overeenkomstig de methode van het algemene forfait van 35% zonder dat deze methode verplicht gedurende 4 jaar moet worden toegepast. Daarnaast is een combinatie van het forfait van 35% met methode 2 ook toegestaan. De overige voorwaarden met betrekking tot de toepassing van methodes 2 en 3 blijven behouden.

Verlaagd btw-tarief van 6% voor de afbraak en heropbouw van woningen

De invoering van het verlaagd tarief¹ voor afbraak en heropbouw van woningen heeft een dubbele finaliteit, namelijk de bouwsector een belangrijke tijdelijke fiscale stimulus geven en de toegang vergemakkelijken voor de meest kwetsbare personen tot een kwaliteitsvolle woning.

Het tarief van 6% geldt over het gehele Belgische grondgebied voor een periode van 2 jaar (tot eind 2022). Zowel projecten van bouwheren-natuurlijke personen, waarbij het 6% tarief geldt op de onroerende werken, als de projecten van bouwpromotoren, waarbij het 6% tarief van toepassing is op de levering van de woning, komen in aanmerking.

¹ De tariefverlaging is ingevoegd bij de programmawet van 20.12.2020 tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 20 van 20.07.1970 (BS van 30.12.2020). De modaliteiten van de regeling werden opgenomen in een 'frequently asked questions' en verder toegelicht in een recent gepubliceerde Circulaire 2021/C/18.

Nele Pichal
nele.pichal@be.gt.com

Effectentaks 2.0: taks op het verantwoord sparen

U heeft er wellicht al van gehoord, de ‘nieuwe’ taks op effectenrekeningen. Hoewel op dit moment de Kamer het wetsontwerp nog finaal moet goedkeuren, is het vrij zeker dat de taks er zal komen.

Maar wat houdt deze nieuwe taks op effectenrekeningen in en waarin verschilt deze van zijn voorganger? Het zou alleszins niet de bedoeling zijn om de oude effectentaks te remediëren in functie van het arrest van het Grondwettelijk Hof, maar wel om een nieuwe ‘abonnementstaks’ in te voeren op basis van een nieuwe set aan principes.

Korte terugblik: de vernietigde effectentaks

De eerste effectentaks was geen lang leven beschoren. De taks werd in het Zomerakkoord van de regering Michel in 2017 geïntroduceerd, maar werd door het Grondwettelijk Hof in 2019 al weer naar de prullenbak verwezen.

Deze oude effectentaks werd geheven op Belgische en buitenlandse effectenrekeningen voor zover de gemiddelde belastbare waarde van de rekening minstens €500.000 bedroeg. De taks was niet zo maar van toepassing op alle titularissen van een effectenrekening: levensverzekeringen (Tak 23) en pensioenspaarfondsen werden onder andere vrijgesteld. Bovendien waren heel wat financiële instrumenten uitgesloten van het toepassingsgebied van de effectentaks.

Oversteeg de gemiddelde belastbare waarde van de effectenrekening het grensbedrag van €500.000, dan was er 0,15% effectentaks verschuldigd. Er waren echter heel wat ontsnappingsmogelijkheden, zoals het opsplitsen van effectenrekeningen, het in onverdeeldheid brengen van een effectenrekening... Hierdoor werd de totale waarde van de effectenrekening gesplitst over meerdere titularissen, waardoor veel effectenrekeningen onder de grens van €500.000 bleven.

De effectentaks 2.0

Hoewel de nieuwe taks op effectenrekeningen hoegenaamd geen remediëring van zijn voorganger zou zijn, zien we toch dat de regering zich duidelijk heeft geïnspireerd op de vernietigde effectentaks. Naast een 'copy paste' van enkele oude principes (onder andere het tarief en de berekeningswijze van de taks), zijn er toch een aantal nieuwigheden te bespeuren in het wetsontwerp. Een kort overzicht.

Een verruimd toepassingsgebied

De nieuwe effectentaks kenmerkt zich door een verruimd toepassingsgebied. Zo zal de effectentaks voortaan ook van toepassing zijn op vennootschappen met of zonder rechtspersoonlijkheid en de oprichters van juridische constructies. Met andere woorden: ook effectenrekeningen van maatschappen en verenigingen zoals vzw's en stichtingen komen in het vizier van de nieuwe taks.

De taks zal steeds verschuldigd zijn wanneer de gemiddelde waarde van de effectenrekening het grensbedrag van 1 miljoen euro overschrijdt, ongeacht het aantal co-titularissen, eventuele onverdeeldheden of andere eigendomsrechten. De mogelijkheid die vroeger bestond om aan de taks te ontsnappen door de effectenrekening te spreiden over meerdere titularissen, wordt hiermee aan banden gelegd. Daarom spreekt men ook van een 'abonnementstaks'.

Naast de tak 23-levensverzekeringen leek het er even op dat ook de tak 23-pensioenspaarproducten (wat betreft de derde pijler) niet langer zouden worden uitgesloten van de effectentaks¹. Op 28 januari is hier weliswaar enige verduidelijking rond gekomen. Enkel de pensioenspaarverzekering tak 23 zal onderworpen worden aan de nieuwe effectentaks.

Bovendien worden deze keer alle financiële instrumenten (inclusief geldmiddelen) aangehouden op een effectenrekening, mee in aanmerking genomen in de beoordeling van de grens van €1.000.000. Aandelen op naam die niet worden aangehouden op dergelijke effectenrekeningen, worden alsnog vrijgesteld.

Of de gemiddelde waarde het grensbedrag van 1 miljoen euro overschrijdt, wordt beoordeeld aan de hand van een referentieperiode van 12 maanden, beginnend op 1 oktober en eindigend op 30 september van het volgende jaar.

Bij het overschrijden van dit grensbedrag zal een taks van 0,15% worden geheven over de totale gemiddelde waarde van de rekening. Om echter te voorkomen dat door de heffing de waarde van de effectenrekening onder de grens van €1.000.000 zakt, voorziet de wet in een correctie waarbij de taks moet worden beperkt tot 10% van het verschil tussen de gemiddelde waarde van de rekening en de grens van 1 miljoen euro.

¹ Verslag over het wetsontwerp houdende de invoering van een jaarlijkse taks op de effectenrekeningen op 28 januari 2021, Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1708/3, 10-11.

Nieuwe antimisbruikbepaling

Het invoeren van de effectentaks gaat bovendien gepaard met de introductie van een nieuwe algemene antimisbruikbepaling in het Wetboek van diverse rechten en taksen. Deze bepaling is quasi identiek aan de antimisbruikbepaling zoals ingeschreven in het Wetboek van de Inkomstenbelastingen. Wel opmerkelijk is de retroactieve inwerkingtreding vanaf 30 oktober 2020. Wie dacht om voor de invoering van de effectentaks bijvoorbeeld snel nog zijn effectenrekening op te splitsen om onder de drempel van €1.000.000 te blijven, komt dus terug van een kale reis.

Wat te ondernemen?

Uiterlijk de laatste dag van de maand die volgt op het einde van de referentieperiode (d.i. 31 oktober) moet er een aangifte gebeuren van de effectentaks. De taks zelf dient uiterlijk op 31 augustus van het jaar volgend op het einde van de referentieperiode te worden betaald.

De Belgische tussenpersonen zullen de aangifte indienen, de taks inhouden en betalen. Wanneer een effectenrekening wordt aangehouden bij een buitenlandse tussenpersoon, is deze tussenpersoon niet gehouden om de formaliteiten met betrekking tot de effectentaks te voldoen, waardoor de verantwoordelijkheid ligt bij de titularis(sen) zelf.

To be continued...

Hoewel het wetsontwerp nog finaal moet worden gestemd in de Kamer, is de taks reeds fel besproken door menig fiscalist. Eén van de grote vragen is of de taks dit keer wel de grondwettelijkheidstoets zal doorstaan. De toekomst zal dit verder moeten uitwijzen. Eén ding is zeker, de regering is er duidelijk op gebrand om de effectentaks in te voeren. We volgen de verdere ontwikkelingen voor u op de voet.

Heeft u na het lezen van deze bijdrage nog vragen over de effectentaks en de impact voor uw persoonlijke situatie? Aarzel dan niet om contact op te nemen met ons Private Client Services team.

Kristof Wuyts
kristof.wuyts@be.gt.com

De wederopbouwreserve

Steun om er na de pandemie weer bovenop te komen

Eind 2020 is voor vennootschappen (en voor in België belastbare vaste inrichtingen van buitenlandse vennootschappen) het fiscaal gunstregime van de ‘wederopbouwreserve’ ingevoerd.

Deze wederopbouwreserve werd initieel aangekondigd samen met de zogenaamde ‘carry-back’ regeling voor fiscale verliezen, maar beide maatregelen werden uiteindelijk van elkaar losgekoppeld in de loop van het wetgevend proces. De carry-back regeling werd reeds goedgekeurd in juni 2020. Voor de wederopbouwreserve was het wachten tot december 2020.

Daar waar het in de carry-back regeling voor fiscale verliezen draait om het afzetten van een fiscaal verlies tegen een belastbaar resultaat van het voorgaande aanslagjaar, is het doel van de wederopbouwreserve het in de toekomst belastingvrij wederopbouwen van het boekhoudkundige eigen vermogen. Mits het respecteren van de zogenaamde 'onaantastbaarheidsvoorwaarde' kan het fiscaal belastbare resultaat van boekjaren 2021-2023 tijdelijk vrijgesteld worden van vennootschapsbelasting.

De bedoeling is vennootschappen te steunen die hun eigen vermogen (en dus hun solvabiliteit) weer opbouwen en hun tewerkstelling behouden.

Omvang van het voordeel

De belastingvrijstelling kan maximum toegepast worden ten belope van het boekhoudkundig bedrijfsverlies

- van het boekjaar afgesloten in 2020 (meestal 31.12.2020) of
- van het boekjaar afgesloten in 2021 mits het vorige boekjaar afgesloten werd in de periode 1.1.2020-31.7.2020 en mits de belastingplichtige deze keuze maakt.

Tevens geldt de vrijstelling voor een absoluut maximum van €20 mio.

Merk op dat de belastingvrijstelling slechts **tijdelijk** is. De wederopbouwreserve zal in de jaarrekening worden gerapporteerd als een belastingvrije reserve die onderworpen is aan de gekende 'onaantastbaarheidsvoorwaarde'. Dit betekent dat de reserve wel aan vennootschapsbelasting wordt onderworpen van zodra deze wordt aangetast door (bijvoorbeeld) een dividenduitkering en, ten laatste, bij de vereffening van de vennootschap. Het feit dat een vennootschap (fiscaal) reeds gebruik zou gemaakt hebben van de carry-back regeling verhindert de toepassing van de wederopbouwreserve niet. Beide maatregelen zijn dus combineerbaar.

Uitsluitingen

Vennootschappen met een speciaal belastingregime en vennootschappen die op 18.3.2020 een 'onderneming in moeilijkheden' waren, kunnen niet van het voordeel genieten.

Ook uitgesloten zijn vennootschappen die transacties doen met 'belastingparadijzen' zonder aantoonbare werkelijke economische activiteit of die een deelneming hebben in een vennootschap gevestigd in een belastingparadijs.

Beperkingen

Vennootschappen die vanaf 12.3.2020 dividenden toekennen, hun kapitaal verminderen of andere uitkeringen van eigen vermogen doen, kunnen niet van de maatregel genieten of moeten de in een vorig jaar aangelegde wederopbouwreserve terug laten belasten ten belope van de uitkering.

Verder zal de wederopbouwreserve terug belast worden als de (aan werknemers betaalde) bezoldigingen en sociale voordelen lager zijn dan 85% van diezelfde personeelskosten tijdens boekjaar 2019. Deze bezoldigingstest zal gebeuren op de post 620 'Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen' in de jaarrekening. De terugname zal gebeuren ten belope van de daling. In latere jaren zal elke verdere daling tot een bijkomende terugname van het voordeel leiden.

Praktisch nut

Van zodra u het boekhoudkundig resultaat kent van het in 2020 afgesloten boekjaar, kan u nagaan of u van het voordeel van de 'wederopbouwreserve' kan genieten.

De inschatting kan reeds van belang zijn bij de beslissing inzake de eerste voorafbetaling vennootschapsbelasting met betrekking tot boekjaar 2021.

Contacteer onze experts voor bijkomende assistentie.

Chris Peeters
chris.peeters@be.gt.com

Zakelijke rechten in beweging

Zakelijke rechten zijn al decennia populair bij ondernemingen. Uiteraard omwille van de mogelijkheden om investeringen te doen met bruto gelden in de vennootschap en om fiscaal te optimaliseren (ook inzake vermogensplanning tussen generaties), maar evengoed omwille van diverse economische redenen. Door een gesplitste eigendom wordt immers mogelijk niet de volle eigendom blootgesteld aan het ondernemersrisico. Een zakelijk recht vraagt vaak ook een kleinere financieringslast dan volle eigendom. Bovendien zal het - in snel wijzigende omstandigheden - vaak volstaan om via tijdelijke rechten het gebruik van een bedrijfspand te verzekeren, enz.

Recentelijk werd ook het goederenrecht gemoderniseerd. In die optiek staan we even stil bij de mogelijkheden en de impact van de nieuwe wetgeving.

Diverse mogelijkheden

We hebben in België drie rechtsfiguren die aan die noden tegemoet kunnen komen:

- Het **vruchtgebruik**, dat de vruchtgebruiker recht geeft om een pand te gebruiken en er de 'vruchten' van te genieten (bijvoorbeeld huurinkomsten). Oorspronkelijk was dit recht bedoeld om te voorzien in levensonderhoud (uitdoving bij overlijden), maar ondertussen ook interessant voor vennootschappen (waarbij de looptijd momenteel beperkt is tot maximum 30 jaar).
- Het **opstalrecht**, dat een tijdelijke splitsing van eigendomsrecht mogelijk maakt tussen de grondeigenaar en de eigenaar van de erop opgerichte gebouwen (maximum 50 jaar). Ondertussen heeft de wetgever al beslist dat de splitsingslijn niet noodzakelijk de grondlijn hoeft te zijn (zodat we bijvoorbeeld zonnepanelen kunnen bezitten op andermans gebouw).
- Het **erfpachtrecht**, waarmee de erfpachter extreem lange gebruiksrechten kan genieten (minimum 27 en maximum 99 jaar) en quasi eigenaar is (maar toch iets goedkoper een zakelijk recht kan verwerven).

Het gaat over complexere figuren dan een gewoon eeuwigdurend eigendomsrecht en dus moeten er van bij het begin goede afspraken worden gemaakt, rekening houdend met wijzigingen in de behoeften en context in de toekomst. En het hoeft niet gezegd dat er vaak een addertje onder het gras zit bij (overdreven) fiscale optimalisatie. De fiscus kijkt immers nauwlettend toe opdat geen **abnormale voordelen** toekomen aan particulieren en er geen bovenmatige, **onverantwoorde kosten** worden afgetrokken in de vennootschap. In de praktijk leidt dit tot vele discussies in rechtspraak en rechtsleer, en komen de standpunten van de fiscus de rechtszekerheid niet altijd ten goede. Zo werd recent de zogenaamde **bezoldigingstheorie** aangescherpt. Op basis hiervan zijn kosten met betrekking tot een woning toch aftrekbaar als ze gezien kunnen worden in het kader van de faire bezoldiging van (veelal) een bestuurder.

Desondanks is het nog steeds mogelijk om een goed dossier samen te stellen, mits de gemaakte keuzes economisch verantwoord zijn en consistent worden uitgevoerd. Reden temeer om vanuit deze bril even stil te staan bij de impact van het **nieuwe goederenrecht** dat deze materie grondig moderniseert. De wet van 4 maart 2020 (die in werking treedt op 1 september 2021) maakt immers komaf met vele lacunes en oude regelingen van het burgerlijk wetboek (dat dateert van 1804) en enkele losse wetten zoals de erfpacht- en de opstalwet van 1824.

Nieuwe goederenrecht – de krachtlijnen

We benoemen hierna kort de krachtlijnen en geven ineens ook aan wat zij concreet voor onze praktijk kunnen betekenen.

1. Het goederenrecht wordt **gestructureerder**: duidelijke rechtsfiguren (typedwang) in één nieuw burgerlijk wetboek met goed afgelijnde dwingende kenmerken en duidelijke afspraken die moeten leiden tot meer rechtszekerheid. Diverse praktische problemen krijgen een duidelijke oplossing. Zo bevestigt de wet bijvoorbeeld expliciet dat, wanneer een vruchtgebruiker een nieuw gebouw opricht, hij gedurende de looptijd hiervan eigenaar is en dat hiervoor de regels gelden zoals voor een opstalrecht (i.e. 'accessoir opstalrecht'). Dit betekent dat de grondeigenaar op het einde van het vruchtgebruik de restwaarde moet vergoeden (terwijl een vruchtgebruik principieel uitdooft zonder enige vergoeding).
2. Er blijft **veel flexibiliteit** voor afspraken op maat tussen de partijen.
3. Er komen **ruimere termijnen**: zo kunnen vruchtgebruik en opstal nu ook voor 99 jaar en moet erfpacht nog maar minstens voor 15 jaar worden afgesproken, ...
4. Het goederenrecht wordt **moderner en transparanter**: het vermeldt niet enkel nog verouderde landbouwvoorbeelden, maar er komt ook meer aandacht voor het feit dat we vandaag dichter op elkaar leven. Zo komen er bijvoorbeeld duidelijke regelingen voor het bezit van afzonderlijke volumes op én onder de grond. Daarnaast moeten meer veranderingen worden gemeld in het hypotheekregister, ter informatie van derden (meer publiciteit).
5. Het eigendomsrecht is **minder absoluut en socialer**: het strekt zich uit in de lucht en de grond (voor zover functioneel nodig), maar niet eendeloos. Rechten eindigen waar de rechten van 'buren' beginnen, waarbij soepeler rekening wordt gehouden met elkaars belangen. We moeten hierbij evenwichten vinden, wat ook blijkt uit de theorie van de onrechtmatige verrijking.

Wat betekent dit voor bestaande zakelijke rechten?

De bestaande zakelijke rechten worden in principe niet door de nieuwe wetgeving gevat, tenzij de partijen dit samen zouden overeenkomen. En wanneer u in de periode **vóór 1/9/2021** **nieuwe structuren** zou opzetten, geldt de nieuwe wetgeving evenmin, behalve als de partijen zelf aangeven dat ze hier van rechtswege met ingang van 1/9/2021 gebruik van willen maken. **Bijvoorbeeld om een erfpacht maar voor de minimumduur van 15 jaar te laten gelden, of om een vruchtgebruik of opstalrecht tot 99 jaar te verlengen.** Dit biedt vele opportuniteiten, maar vraagt toch ook het nodige plannings- en cijferwerk. Uiteraard staan wij klaar om u hierin te begeleiden.

Hilde Gaublonne
hilde.gaublonne@be.gt.com

De Handels- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de EU en het VK - Het einde van de Brexit-saga?

Op 30 december 2020 hebben de Europese Unie (EU) en het Verenigd Koninkrijk (VK) op de valreep een handels- en samenwerkingsakkoord¹ (hierna: het ‘Handelsakkoord’) gesloten en werd een no-deal Brexit afgewend². Enigszins atypisch voor het Handelsakkoord is dat het, naast de gebruikelijke afspraken inzake handel in goederen en diensten (bijvoorbeeld invoerrechten), ook afspraken bevat omtrent investeringen, mededinging, staatssteun, fiscale transparantie, lucht- en wegvervoer, energie en duurzaamheid, visserij, gegevensbescherming en coördinatie van de sociale zekerheid. Dat laatste onderwerp zullen we hierna verder belichten. De focus ligt op de regels voor de vaststelling van de toepasselijke socialezekerheidswetgeving.

¹ Handels- en Samenwerkingsakkoord tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds.

² Het Handelsakkoord is, in afwachting van de goedkeuring door de Europese Raad (en dus eenparig door de 27 lidstaten van de EU) en van het Europees Parlement, slechts voorwaardelijk van toepassing. De initiële deadline voor de ratificatie van het handelsakkoord door de EU was voorzien voor 28 februari 2021 maar werd inmiddels verlengd tot 30 april 2021.

Einde van het vrij verkeer van personen

Aan het vrij verkeer van personen tussen de EU en het VK is er sedert 1 januari 2021 een einde gekomen.

Voor het recht op tewerkstelling (en (langdurig) verblijf) betekent dit dat VK-onderdanen die vanaf 1 januari 2021 in België willen komen werken (en verblijven), net als andere derdelanders moeten beschikken over een toelating tot arbeid (en een toelating tot verblijf). Voor Belgen die vanaf 1 januari 2021 in het VK willen gaan werken (en wonen) geldt eenzelfde verplichting: zij dienen hiervoor een toelating te bekomen van de bevoegde autoriteiten van het VK.

Voor VK-onderdanen en Belgen die op 1 januari 2021 reeds legitiem werkten en/of woonden in respectievelijk België of het VK, geldt een uitzondering: zij behouden in principe hun recht op werken en wonen, zonder bijkomende verplichtingen. Zij moeten hiertoe wel tijdig actie ondernemen. Zo zullen VK-onderdanen die in België werken (en wonen), voor uiterlijk 31 december 2021 een aanvraag voor een nieuwe verblijfskaart als begunstigden van het terugtrekkingsakkoord³ moeten indienen. Belgen die momenteel in het VK werken (en wonen), moeten op hun beurt voor 30 juni 2021 een ‘settled’ of ‘pre-settled’ status aanvragen bij de bevoegde VK-autoriteiten.

Coördinatie van de sociale zekerheid

De EU en het VK hebben ook afspraken gemaakt inzake het coördineren van de socialezekerheidsstelsels van de Lidstaten en het VK om de socialezekerheidsrechten van de personen die legaal in een Lidstaat of het VK verblijven, veilig te stellen. De regels hieromtrent zijn vastgelegd in het **Protocol betreffende de coördinatie van de sociale zekerheid** (hierna: het ‘Protocol’), dat gehecht is aan het Handelsakkoord.

Het Protocol vertoont inhoudelijk opvallend veel gelijkenissen met de Verordening (EG) Nr. 883/2004⁴ en de Verordening (EG) nr. 987/2009⁵. Het is duidelijk dat de EU en het VK maximaal hebben ingezet op een ‘status quo’ inzake de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels en dus op rechtszekerheid voor hun burgers.

Vaststelling van de toepasselijke socialezekerheidswetgeving⁶

Als basisregel geldt dat personen op wie het Protocol van toepassing is, slechts aan de wetgeving van één staat (zijnde een Lidstaat van de EU of het VK) onderworpen zijn. Welke staat dit is, wordt vastgesteld aan de hand van concrete vaststellingsregels⁷.

1. Personen die werkzaamheden in loondienst verrichten

Algemene regel

Tenzij in het geval van detachering, van tewerkstelling in twee of meer staten of van vrijwillige of voortgezette verzekering, geldt als basisregel dat personen die werkzaamheden in loondienst⁸ verrichten in een staat onderworpen zijn aan de socialezekerheidswetgeving van die staat (*lex loci laboris* of **werklandprincipe**).

Voor personen die niet werken, voor zeevarenden en voor piloten (en cabinepersoneel) bestaan bijzondere vaststellingsregels.

Detachering

Onder detachering van werknemers op vlak van sociale zekerheid verstaat men de situatie waarbij een persoon, die werkzaamheden in loondienst verricht in een staat voor een werkgever die in die staat zijn werkzaamheden normaliter verricht (de **gewoonlijke werkstaat**), gedurende een bepaalde periode door deze werkgever wordt uitgezonden om voor zijn rekening werkzaamheden in een andere staat (de **tijdelijke werkstaat**) te verrichten.

In geval van detachering blijft de werknemer onderworpen aan de socialezekerheidswetgeving van de gewoonlijke werkstaat indien:

1. de duur van de werkzaamheden in de tijdelijke werkstaat niet meer dan 24 maanden bedraagt
2. de betrokken werknemer niet wordt uitgezonden om een andere gedetacheerde werknemer te vervangen.

³ Akkoord inzake de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland uit de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (2019/C 384 I/01) – zie: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:12019W/TXT\[02\]&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:12019W/TXT[02]&from=EN)

⁴ Verordening (EG) Nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

⁵ Verordening (EG) nr. 987/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels

⁶ Titel II van het Protocol omvat de regels tot vaststelling van de toepasselijke wetgeving en *Bijlage SSC-7: Uitvoeringsdeel* (hierna: “Bijlage SSC-7”) legt de toepassingsregels van het Protocol nader vast.

⁷ In een eerste deel worden de vaststellingsregels die van toepassing zijn op personen die werkzaamheden in loondienst verrichten (werknemers) besproken. In een tweede deel komen de personen die werkzaamheden anders dan in loondienst verrichten (zelfstandigen) en de personen die zowel werkzaamheden in loondienst als werkzaamheden anders dan in loondienst verrichten aan bod.

⁸ Artikel SSC.1, (a) van het Protocol definieert werkzaamheden in loondienst als “werkzaamheden of daarmee gelijkgestelde situaties die als zodanig worden beschouwd voor de toepassing van de socialezekerheidswetgeving van de staat waar die werkzaamheden worden verricht, of waar die gelijkgestelde situaties zich voordoen”. Of een persoon werkzaamheden in loondienst verricht, dient dus steeds te worden beoordeeld aan de hand van de nationale wetgeving van de staat waar de werkzaamheden worden verricht.

Het Protocol voorziet in de mogelijkheid voor de Lidstaten om ervoor te opteren om ook bij detachering niet af te wijken van de algemene regel ('lex loci laboris') en dit gedurende een bepaalde overgangperiode. Deze overgangperiode eindigt één maand na de inwerkingtreding van het Handelsakkoord en vanaf dat moment zullen alle Lidstaten dus verplicht zijn om de vaststellingsregel bij detachering toe te passen.

Verrichten van werkzaamheden in twee of meer staten (waaronder het VK)

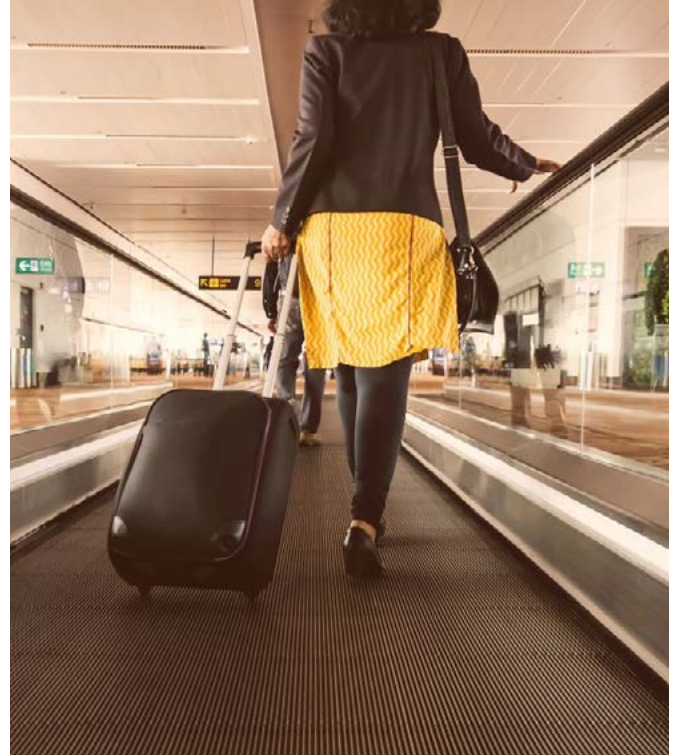
Indien een werknemer, gelijktijdig of afwisselend, werkzaamheden verricht in een of meer lidstaten én in het VK, dan is hij onderworpen aan de socialezekerheidswetgeving van de staat waar hij woont (de **woonstaat**) indien hij in zijn woonstaat een **substantieel gedeelte van zijn werkzaamheden verricht**.

Onder het verrichten in een staat van een **substantieel gedeelte van de werkzaamheden** wordt begrepen dat in die staat een kwantitatief substantieel deel van alle werkzaamheden wordt verricht, zonder dat het hierbij noodzakelijkerwijs om het grootste deel van deze werkzaamheden hoeft te gaan.

Om dit te beoordelen, werden een aantal indicatieve criteria vastgelegd¹⁰. Zo houdt men voor de beoordeling van het substantieel gedeelte van werkzaamheden in loondienst rekening met de arbeidstijd of de bezoldiging. Daarbij geldt in het algemeen dat, indien de arbeidstijd of bezoldiging in de woonstaat minder dan 25% van respectievelijk de totale arbeidstijd of totale bezoldiging bedraagt, er geen substantieel gedeelte van de werkzaamheden in de woonstaat wordt verricht.

Indien de 'multi-state' werknemer geen substantieel gedeelte van zijn werkzaamheden in zijn woonstaat verricht, wordt de toepasselijke socialezekerheidswetgeving vastgesteld aan de hand van de volgende regels:

1. indien de werknemer in dienst is van één onderneming of werkgever: de wetgeving van de staat waar de zetel of het domicilie van de onderneming of de werkgever zich bevindt
2. indien de werknemer in dienst is van twee of meer ondernemingen of werkgevers die hun zetel of domicilie in slechts één staat hebben: de wetgeving van de staat waar de zetel of het domicilie van de ondernemingen of de werkgevers zich bevinden
3. indien de werknemer in dienst is van twee of meer ondernemingen of werkgevers die hun zetel of domicilie hebben in een Lidstaat en in het VK, waarvan één in de woonstaat: de wetgeving van de staat waar de zetel of het domicilie van de onderneming of de werkgever zich bevindt die niet de woonstaat is
4. indien de werknemer in dienst is van twee of meer ondernemingen of werkgevers, waarvan tenminste twee hun zetel of domicilie in verschillende staten hebben waarvan geen enkele de woonstaat is: de wetgeving van de woonstaat.

Verrichten van werkzaamheden in twee of meer Lidstaten (en niet in het VK)

Het Protocol voorziet ook in een bijzondere regeling voor werknemers die enkel in twee of meer Lidstaten van de EU werkzaamheden verrichten (en dus niet in het VK), maar waarbij er toch een link is met het VK (namelijk omdat (één of meerdere van) de werkgever(s) gevestigd is (zijn) in het VK of omdat de werknemer in het VK woont).

Dergelijke werknemers zijn onderworpen aan de socialezekerheidswetgeving van het VK indien de werknemer geen substantieel gedeelte van die werkzaamheden in zijn woonstaat verricht en de werknemer:

- a. in dienst is van een of meer ondernemingen of werkgevers die alle hun zetel of domicilie in het VK hebben of
- b. in een Lidstaat van de EU woont en in dienst is van twee of meer ondernemingen of werkgevers die alle hun zetel of domicilie hebben in het VK en in de Lidstaat waar hij woont of
- c. in het VK woont en in dienst is van twee of meer ondernemingen of werkgevers waarvan er ten minste twee hun zetel of domicilie in verschillende Lidstaten van de EU hebben of
- d. in het VK woont en in dienst is van een of meer ondernemingen of werkgevers, waarvan er geen een zetel of domicilie in een andere staat heeft.

In een volgende editie belichten we de werkzaamheden als zelfstandige en de gecombineerde werkzaamheden. Wordt vervolgd.

Jeroen Bouwsma
jeroen.bouwsma@be.gt.com

¹⁰ Artikel SSCI.13, par. 11 van de Bijlage SSC-7

Telewerken ten tijde van Covid-19: nieuwe CAO nr. 149 legt de regels vast

Sedert de uitbraak van de coronacrisis is (aanbevolen of verplicht) telewerken in België één van de maatregelen die door de federale overheid werd genomen om de verdere verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Er ontbrak echter een wetgevend kader dat de rechten en plichten van werknemers en werkgevers inzake telewerken omwille van de coronacrisis regelt. De CAO nr. 149 betreffende aanbevolen of verplicht telewerk, die door de Nationale Arbeidsraad op 26 januari 2021 werd gesloten, bracht hier verandering in.

Toepassingsgebied

CAO nr. 149 is enkel van toepassing op het telewerk dat de overheidsinstanties verplicht gemaakt of aanbevolen hebben in het raam van de maatregelen om de opmars van het coronavirus tegen te gaan en viseert enkel de ondernemingen die op datum van 1 januari 2021 nog geen regeling van telewerk hebben uitgewerkt overeenkomstig de bepalingen van structureel telewerk¹ of occasioneel telewerk².

Voor ondernemingen die al een beleid rond telewerk hebben uitgewerkt, verandert er dus niets.

Bovendien is CAO nr. 149 beperkt in de tijd: ze treedt buiten werking op 31 december 2021 (of eventueel eerder indien de maatregel tot verplicht of aanbevolen telewerk door de overheid vóór 31 december 2021 zou worden opgeheven).

Draagwijdte en voorwerp

CAO nr. 149 valt uiteen in twee blokken. Enerzijds legt deze CAO principes en een referentiekader vast ter verduidelijking van bepaalde punten die binnen de ondernemingen moeten worden afgesproken om de rechtszekerheid te vrijwaren voor zowel de werkgever als de werknemers, alsook om het goede verloop van het telewerk te verzekeren. Anderzijds wordt voorzien in regels inzake beleid voor welzijn op het werk dat specifiek samenhangt met telewerk.

¹ CAO nr. van 9 november 2005 betreffende het telewerk

² Artikel 22 e.v. van de wet van 5 maart 2017 betreffende werkbaar en wendbaar werk

Principes en referentiekader tot regeling van telewerk

Wanneer er afspraken worden gemaakt rond telewerk omwille van corona, moeten de ondernemingen rekening houden met een aantal principes en een referentiekader, zoals onder meer:

- Er moeten verplicht afspraken worden gemaakt rond de terbeschikkingstelling van de voor het telewerk benodigde apparatuur en technische ondersteuning (bijvoorbeeld laptop) of een vergoeding bij het gebruik van eigen apparatuur van de telewerker, alsook omtrent de bijkomende verbindingskosten.
- De telewerker organiseert in principe zelf zijn of haar werk binnen het kader van de in de onderneming geldende arbeidsduur.
- De werkgever heeft de mogelijkheid om op gepaste en proportionele wijze controle uit te oefenen op de resultaten en/of de uitvoering van het werk.
- Er moeten afspraken worden gemaakt over de (on) bereikbaarheid van de telewerker om rekening te houden met de 'afstemming telewerk en privéleven'.

Over de wijze waarop deze afspraken moeten worden vastgelegd, laat CAO nr. 149 de ondernemingen vrij, mits de regels van het sociaal overleg binnen de ondernemingen worden gerespecteerd. De afspraken kunnen dus worden vastgelegd in een ondernemings-cao, het arbeidsreglement, een individueel akkoord, maar evengoed in een telewerkpolicy.

Beleid voor welzijn op het werk specifiek in verband met telewerk

Het luik inzake het beleid voor welzijn op het werk specifiek in verband met telewerk van CAO nr. 149 kan worden gezien als een beknopte samenvatting van de bestaande wettelijke bepalingen ter zake, uitgebreid met enkele specifieke elementen in verband met telewerk in coronatijden.

Vooreerst legt CAO nr. 149 een aantal informatieverplichtingen op aan de onderneming:

- De werkgever moet zijn telewerkers informeren over de preventiemaatregelen met betrekking tot de aanpassing van de werkpost, het goede gebruik van de beeldschermen en beschikbare ondersteuning op vlak van techniek en informatica.
- De werkgever moet de telewerkers de namen en contactgegevens meedelen van de in CAO nr. 149 gespecificeerde personen die ondersteuning kunnen bieden (bijvoorbeeld de direct leidinggevende of de preventieadviseur). De telewerkers kunnen hen dan 'op gepaste manier' contacteren, bijvoorbeeld door het versturen van een foto (van de arbeidspost) of via videoconferentie. Waar nodig kunnen dan aanpassingen aan de arbeidspost worden voorgesteld.
- De werkgever moet de hiërarchische lijn en de telewerkers ook informatie geven over de modaliteiten en specificiteiten van telewerk, bijvoorbeeld door het organiseren van een opleiding.

Naast deze informatieverplichtingen houdt CAO nr. 149 ook rekening met een actueel psychosociaal risico dat telewerken ten tijde van corona met zich meebrengt. De werkgever moet namelijk passende maatregelen nemen om de verbondenheid van de telewerkers met de onderneming te behouden en moet bijzondere aandacht schenken aan de 'kwetsbare telewerkers', zijnde de werknemers die bijvoorbeeld door hun persoonlijke situatie, gezins- en/of huisvestingssituatie tijdens het telewerk met bijkomende spanningen te maken hebben. Zo kan de werkgever (zonder hiertoe verplicht te zijn) onder andere goed georganiseerde en beperkte terugkeermomenten inplannen met respect voor de sanitaire voorschriften.

Besluit

Indien in uw onderneming nog geen beleid inzake (structureel of occasioneel) telewerk van kracht is, is CAO nr. 149 van toepassing en moet u een dergelijk beleid uitwerken, rekening houdende met de bepalingen van deze CAO.

Dit neemt echter niet weg dat u de verplichting tot het uitwerken van een beleid inzake telewerken onder CAO nr. 149 te baat kunt nemen om meteen een telewerkbeleid van onbepaalde duur uit te werken op basis van CAO nr. 85 (structureel telewerk) of van de wet van 5 maart 2017 betreffende werkbaar en wendbaar werk (occasioneel telewerk). Telewerken, zij het structureel dan wel occasioneel, lijkt voor veel ondernemingen ook na de coronacrisis immers een blijvende vorm van organisatie of uitvoering van het werk te zijn.

Ons legal team kan samen met u bekijken op welke manier telewerk binnen uw onderneming kan worden gestructureerd en het beleid en de afspraken hieromtrent samen met u vastleggen.

Jeroen Bouwsma
jeroen.bouwsma@be.gt.com

Contactinfo

Antwerpen

Potvlietlaan 6
2600 Berchem (Antwerpen)
T +32 (0)3 235 66 66

Brussel

Medialaan 50
1800 Vilvoorde
T +32 (0)2 242 11 40

Doornik

Rue du Progrès 4B
7503 Doornik (Froyennes)
T +32 (0)69 84 78 44

Gent

Schoonzichtstraat 23B
9051 Gent (Sint-Denijs-Westrem)
T +32 (0)9 274 39 15

Jumet

Rue de Bordeaux 50 bus 1
6040 Jumet
T +32 (0)71 82 25 90

Turnhout

Parklaan 49 bus 7
2300 Turnhout
T +32 (0)14 47 30 70

Verantwoordelijke uitgever

Ria Verheyen
contact@be.gt.com

www.grantthornton.be

© 2021 Grant Thornton Belgium CVBA. Alle rechten voorbehouden.

Grant Thornton garandeert de grootste zorg te hebben besteed aan de betrouwbaarheid van de informatie weergegeven in deze nieuwsbrief. Zij kan hiervoor evenwel geen aansprakelijkheid aanvaarden. Wenst u de Grant Thornton nieuwsbrief voortaan elektronisch te ontvangen, dan kan u dit melden via contact@be.gt.com. Onze nieuwsbrief is eveneens online beschikbaar op www.grantthornton.be